

Bölüm 5

KÜRESEL REKABET GÜCÜNÜN LOJİSTİK PERFORMANSA ETKİSİ: OECD ÜLKELERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Hayri CENGİZ¹

GİRİŞ

Küreselleşmeyle birlikte neredeyse bütün ülkelerin uluslararası ticarete birbirlerinin rakibi haline gelmeleri, uluslararası ticarete bir belirleyici olan lojistik performansların önemini daha da arttırmıştır (Rezaei, Roekel & Tavasszy, 2018, s.158). Etkin lojistik hizmetlerinin ve altyapının ülkeler arası mal taşımacılığını kolaylaştırarak uluslararası ticaret sürecini olumlu etkileyen bir avantaj olduğu bilinirken, verimsiz lojistik uygulamalarının zaman ve maliyet dezavantajı yaratarak işletmeleri ve ülkeleri olumsuz yönde etkilediği değerlendirilmektedir (Marti, Puertas & Garcia, 2014, s. 2981). Lojistik faaliyetler genel olarak ele alındığında ekonomik büyümeyi ve verimlilik artışını pozitif yönde etkilediği, yoksulluğu ise azalttığı bilinmektedir (WTO & OECD, 2013). Lojistik süreçlerdeki etkinliğin özellikle ülkelerin uluslararası ticareti ve ekonomik büyümesi üzerinde gösterdiği önemli etkiler lojistik performanslara verilen önemi daha da arttırmış, araştırmacıların lojistik performansı etkileyen değişkenlere daha fazla ilgi göstermesine neden olmuştur.

Ülkelerin lojistik performanslarını etkileyebilen önemli bir değişkenin ülkelerin sahip olduğu rekabet gücünün olduğu değerlendirilmektedir. Çünkü ulusal rekabet gücünün dış ticarete rekabet sürecinde var olabilme ve dış ticarete karlılığı sağlayabilme süreçlerini doğrudan etkilediği bilinmektedir (Gökmenoğlu, Akal & Altunışık, 2012, s. 6). Bununla beraber ulusal rekabet gücünün bir dizi koordineli faaliyetler olarak değerlendirilen lojistik süreçlerini de doğrudan etkilediği ifade edilmekte ve ülkelerin küresel rekabet güçlerindeki başarılarının lojistik performanslarını da etkileyebileceği düşünülmektedir (Ekici, Kabak & Ülengin, 2016, s. 118). Yapılan çeşitli araştırmalarda küresel rekabet gücünün lojistik performansla ilişki içerisinde olduğu ve küresel rekabet bileşenlerinde gösterilen yükselmenin lojistik performansı da pozitif yönde etkilediği görülmüştür.

¹ Arş. Gör. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, hayri-cengiz@sdu.edu.tr

dan elde edilen sonuçlar detaylı olarak incelendiğinde ülkelerin etkinlik artırıcı faktörler olarak gruplandırılan yüksek eğitim ve öğretim, mal piyasası etkinliği, emek piyasası etkinliği, finansal piyasa gelişmişliği, teknolojik hazırlık ve piyasa büyüklüğü bileşenlerinde meydana gelecek iyileştirmenin lojistik performansı da pozitif yönde etkileyebileceği değerlendirilmektedir. Benzer olarak inovasyon ve gelişmişlik faktörleri olarak gruplandırılan iş gelişmişliği ve yenilikçilik bileşenlerinde de gösterilecek iyileştirilmenin lojistik performansı olumlu yönde etkileyebileceği değerlendirilebilir. Elde edilen sonuçların Yıldız (2017) ile Ekici, Kabak ve Ülengin (2019)'in gerçekleştirdiği araştırma sonuçlarıyla benzerlik gösterdiği görülmektedir.

Sonuç olarak lojistik performans endeksinde gösterilecek gelişmelerle birlikte ifade edilen rekabet göstergelerinde yapılacak iyileştirmelerin ülkelerin lojistik performansını pozitif yönde etkileyerek uluslararası ticarete avantaj elde etmesine olanak sağlayacağı düşünülmektedir.

Bu araştırma belirli ülkelerin verileri üzerinde gerçekleştirildiği ve son olarak 2018 yılı verilerini kapsadığı için belirli sınırlılıklara sahiptir. Gelecek araştırmalarda daha güncel verilerin de araştırmaya dahil edilmesi ve lojistik performans ile küresel rekabet ilişkisinde etkisi olabileceği değerlendirilen farklı değişkenlerin araştırma modeline eklenmesiyle farklı sonuçlara ulaşılabilir.

KAYNAKÇA

1. Arvis, J. F., Ojala, L., Wiederer, C., Shepherd, B., Raj, A., Dairabayeva, K. & Kiiski, T. (2018). *Connecting to compete 2018: trade logistics in the global economy*. World Bank.
2. Büyüköztürk, Ş. (2008). *Veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem Yayınları.
3. D'Aleo, V. (2015). The mediator role of Logistic Performance Index: A comparative study. *Journal of International Trade, Logistics and Law*, 1(1), 1-7.
4. D'Aleo, V. & Sergi, B. (2017). Does logistics influence economic growth? *The European Experience. Management Decision*, 55(8), 1613-1628.
5. Ekici, Ş. Ö., Kabak, Ö. & Ülengin, F. (2016). Linking to compete: Logistics and global competitiveness interaction. *Transport Policy*, 48, 117-128.
6. Ekici, Ş. Ö., Kabak, Ö. & Ülengin, F. (2019). Improving logistics performance by reforming the pillars of Global Competitiveness Index. *Transport Policy*, 81, 197-207.
7. Gani, A. (2017). The logistics performance effect in international trade. *The Asian Journal of Shipping and Logistics*, 33(4), 279-288.
8. Gökmenoğlu, M. S., Akal, M. & Altunışık, R. (2012). Ulusal Rekabet Gücünü Belirleyen Faktörler Üzerine Değerlendirmeler. *Rekabet Dergisi*, 13(4), 3-43.
9. Hair, J.F., Black, W.C., Babin, B.J. & Anderson, R.E. (2010) *Multivariate Data Analysis: A Global Perspective*. 7th Edition, Pearson Education, Upper Saddle River.
10. Ma, W., Cao, X. & Li, J. (2021). Impact of Logistics Development Level on International Trade in China: A Provincial Analysis. *Sustainability*, 13(4), 2107. <https://doi.org/10.3390/su13042107>.
11. Marti, L., Puertas, R. & García, L. (2014). The Importance of the Logistics Performance Index in International Trade, *Applied Economics*, Vol. 46, No. 24, pp. 2982-92.

12. Nababan, T. S. (2019). Development analysis of global competitiveness index of ASEAN-7 countries and its relationship on gross domestic product. *Integrated Journal of Business and Economics (IJBE)*,10, <https://doi.org/10.33019/ijbe.v3i1.108>.
13. Petrylé, V. (2016). Does the global competitiveness index demonstrate the resilience of countries to economic crises? *Ekonomika (Economics)*, 95(3), 28-36.
14. Rezaei, J., Van Roekel, W. S. & Tavasszy, L. (2018). Measuring the relative importance of the logistics performance index indicators using best worst method. *Transport Policy*, 68, 158-169.
15. Sala-i-Martin, X., Blanke, J., Hanouz, M. D., Geiger, T., Mia, I. & Paua, F. (2007). *The global competitiveness index: measuring the productive potential of nations. The global competitiveness report*, 2008, 3-50.
16. Schumacker, R. E. & Lomax, R. G. (2004). *A beginner's guide to structural equation modeling*. Lawrence Erlbaum Associates Publishers, Mahwah, New Jersey London.
17. Sergi, B. S., D'Aleo, V., Konecka, S., Szopik-Depczyńska, K., Dembińska, I. & Ioppolo, G. (2021). Competitiveness and the Logistics Performance Index: the ANOVA method application for Africa, Asia, and the EU regions. *Sustainable Cities and Society*, 102845, <https://doi.org/10.1016/j.scs.2021.102845>.
18. The World Bank (2018). *Tc Data 360, Global Competitiveness Index*. (05.01.2021 tarihinde <https://tcdata360.worldbank.org>. adresinden ulaşılmıştır).
19. The World Bank (2018). *Logistics Performance Index*. (05.01.2021 tarihinde <https://lpi.worldbank.org/>. adresinden ulaşılmıştır).
20. World Economic Forum (WEF) (2013). *The global competitiveness. Full Data Edition*, Editor Klaus Schwab. (10.01.2021 tarihinde http://www3.weforum.org/docs/WEF_GlobalCompetitivenessReport_2013-14.pdf. adresinden ulaşılmıştır).
21. World Economic Forum (WEF) (2018). *The global competitiveness. Full Data Edition*, Editor Klaus Schwab. (10.01.2021 tarihinde <https://www.weforum.org/reports/the-global-competitiveness-report-2018>. adresinden ulaşılmıştır).
22. WTO & OECD (2013). *Aid for Trade and Value Chains in Transport and Logistics*, Report, Switzerland. (15.01.2021 tarihinde <https://www.oecd.org/dac/aft/aidfortradeandvaluechains.htm>.adresinden ulaşılmıştır).
23. Yildiz, T. (2017). An empirical analysis on logistics performance and the global competitiveness. *Teorija ir praktika / Business: Theory and Practice*, 18(1), 1-13.